

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНЕ ЗЕМЛЕЗНАВСТВО

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	Е Природничі науки, математика та статистика
Спеціальність	Е4 «Науки про Землю»
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Загальне землезнавство**» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти/за спеціальністю Е4 Науки про Землю галузі знань Е Природничі науки, математика та статистика освітньої програми «Географія».

Розробники: Мельничук В. П., старший викладач

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 13 від « 2 » листопада 2025 р.

Завідувач кафедри М. Салюк Мар'яна САЛЮК

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 11 від « 27 » червня 2025 р.

Голова методичної комісії Л. Потш Людвиг ПОТШ.

© Мельничук В. П., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	1-й	1-й
	Лекції:	
	40	18
	Практичні (семінарські):	
	34	8
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	76	124

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Загальне землезнавство» є формування системи знань про загальні закономірності природи Землі в цілому, її структури, складу і динаміки, з виділенням окремих геосфер, що перебувають у безперервному розвитку і взаємодії. Розуміння загальних закономірностей будови, розвитку і функціонування географічної оболонки Землі та її складових, залежність процесів на Землі від космічних чинників.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути уміння аналізувати навчальні матеріали використовуючи порівняльно-описові, картографічні, статистичні та інші методи опрацювання, знати властивості основних зовнішніх та внутрішніх оболонок планети Земля.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області наук про Землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Прагнення до збереження природного навколишнього середовища.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 1. Знання та розуміння теоретичних основ наук про Землю як комплексну природну систему.

ФК 2. Здатність застосовувати базові знання фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні Землі та її геосфер.

ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.

ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні геосфер.

ФК 5. Здатність до всебічного аналізу складу і будови геосфер.

ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна вивчається на 1 курсі і, відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми, опанування дисципліни не потребує попереднього вивчення освітніх компонентів освітньої програми.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Географія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю.	РН 1
Використовувати усно і письмово професійну українську мову.	РН 2
Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад Землі як планетарної системи та її геосфер.	РН 6
Застосовувати моделі, методи і дані фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних процесів формування і розвитку геосфер.	РН 7
Аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.	РН 10
Знати і застосовувати теорії, парадигми, концепції та принципи в науках про Землю відповідно до спеціалізації.	РН 12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Загальне землезнавство»

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначення та зміст основних фізико-географічних понять; • місце Землі у Всесвіті та вплив космічних факторів на природу планети; • геосфери землі, особливості їх виникнення, розвитку та взаємодії між собою; • властивості та закономірності розвитку географічної оболонки; • сутність основних процесів, які відбуваються у географічній оболонці Землі. 	РН 1 РН 6
<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • працювати з різними джерелами географічної інформації, аналізувати їх зміст; • проводити спостереження за об'єктами та процесами в географічній оболонці та фіксувати одержані результати; • застосувати теоретичні знання для пояснення явищ, які відбуваються у географічній оболонці; • складати фізико-географічну характеристику території за картографічними джерелами; • володіти науковою термінологією. 	РН 4 РН 5 РН 6

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: виступи на практичних заняттях, виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань під час практичних занять та самостійної роботи, виконання тестових завдань при поточному контролі, реферативні доповіді, модульні контрольні роботи; іспит.

Самостійна робота включає: опрацювання теоретичних положень навчальної дисципліни за результатами прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань передбачених для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення наукової літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовку до практичних занять (формування доповідей для виступу); узагальнення вивченого матеріалу перед іспитом.

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться навчально-дослідні завдання, зокрема побудова фізико-географічного профілю по лінії заданого меридіану та його аналіз.

Методами навчання є: словесні (лекція, пояснення, бесіда, розповідь), практичні (вправи, практичні роботи), наочні методи (ілюстрації, демонстрації).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні відповіді, тестування.

Форма модульного контролю: письмова робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит в усній формі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	60	100
5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17-18	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	12	24	14	28
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	3	16	4	22
Модульна контрольна робота	1	60	1	50
Разом	16	100	19	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота включає виконання 5 тестових завдань, які оцінюються по 4 бали за кожне (разом 20 балів), два теоретичні питання, якісне виконання яких оцінюється у 15 балів (разом 30 балів), практичне завдання у вигляді розв'язування географічних задач, яке оцінюється у 10 балів.

При оцінюванні знань враховується в першу чергу повнота, правильність і вичерпність відповідей на поставлені в модульних контрольних роботах запитання. Відомість результатів оформлюється за системою ECTS.

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо під час проведення контролю було виявлено:

1. Наявність у студента всебічних, повних, глибоких інтегрованих знань програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання запропонованого варіанту.
2. Вміння студента в письмовій та усній формі чітко, вичерпно і правильно викласти відповіді на питання запропонованого варіанту.
3. Глибоке розуміння студентом взаємозв'язку головних понять і положень предмета, розуміння значення цих положень і понять для майбутньої професії.
4. Високий рівень підготовленості студента з питань курсу до подальшої роботи над вдосконаленням рівня своєї професійної кваліфікації.

У відповідях студентів не має бути значних помилок. Відмінно виконана робота демонструє наявність у студента творчих здібностей.

Оцінка «добре» виставляється, коли студент письмово відповів на всі запитання, засвоїв всю навчальну програму курсу. У відповідях, які оцінені на «добре», можлива не більш як одна незначна помилка або виявлено декілька неточностей. Студент спроможний з допомогою літератури ліквідувати всі недоліки у відповідях.

Оцінка «задовільно» виставляється, коли студент дав відповіді на питання всіх завдань, але при цьому можуть проявитися певні прогалини у засвоєнні програми курсу. У відповідях, які оцінені на «задовільно», можуть зустрітися не більше як одна груба помилка або декілька значних та істотних неточностей.

Оцінка «незадовільно» виставляється за роботу, яка засвідчує про наявність у студента великих та суттєвих прогалин у знаннях основного матеріалу курсу, а у наявних його письмових відповідях є як принципи, так і грубі помилки. Студенти, які не представили письмові відповіді на модульних контрольних роботах, вважаються такими, що одержали оцінку «незадовільно».

Студент має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Семестровий контроль з дисципліни «Загальне землезнавство» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю усна за змістом і структурою екзаменаційних білетів (затверджених на засіданні кафедри). За бажанням студента результуюча підсумкова оцінка може бути визначена як інтегрована оцінка засвоєння всіх тем дисципліни і кількісно дорівнює середньому арифметичному балів, отриманих за кожний модуль. Переведення результатів, отриманих за 100-бальною шкалою оцінювання в національну та шкалу за системою ECTS здійснюється за наступною схемою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема № 1. Вступ до загального землезнавства. Система географічних наук.

Об'єкт землезнавства. Коротка історія розвитку знань про Землю. Географічні документи, публікації. Видатні географічні твори (атласи, книжки). Географічні школи. Вклад українських вчених. Сучасні авторитетні географи України.

Тема № 2. Будова Всесвіту. Земля у Сонячній системі.

Космічні тіла та їх взаємодія. Наша Галактика. Сонячна система. Планета Земля. Походження і розвиток Сонячної системи, планети Земля.

Тема № 3. Фігура Землі і її розміри. Рух Землі і його географічні наслідки.

Обертання Землі навколо Сонця і його наслідки. Докази орбітального річного руху Землі. Орбіта Землі. Основні точки на орбіті: афелій, перигелій, рівнодення і сонцестояння. Зміна пір року. Річна ритміка в географічній оболонці. Швидкість обертання (кутова і лінійна). Наслідки осьового обертання. Сила Коріоліса, її значення для процесів, які відбуваються на планеті Земля і в географічній оболонці. Час місцевий, поясний, всесвітній. Зміна дня і ночі. Лінія зміни дат. Добова ритміка у географічній оболонці.

Тема № 4. Гравітаційне поле Землі. Геомагнітне поле Землі.

Гравітаційний перерозподіл речовини у Землі. Припливи і відпливи у гідросфері та літосфері, їх зв'язок з обертанням Землі та її розташуванням у Космосі. Магнітосфера. Магнітні бурі. Полярні сьйва. Значення геомагнітного поля для географічної оболонки.

Тема № 5. Геосферна будова Землі.

Внутрішня будова Землі. Фізика Землі. Теплові процеси у Землі. Магма. Магматизм та вулканізм.

Тема № 6. Літосфера. Будова і розвиток земної кори.

Типи земної кори. Речовинний склад земної кори. Геоструктури планетарного рангу. Платформи і геосинклінали. Сучасні тектонічні рухи. Тектонічні карти. Форми рельєфу. Основні джерела утворення рельєфу; внутрішні і зовнішні чинники рельєфоутворення; ізостація; закономірності планетарного рельєфу Землі.

Тема № 7. Геологічні формації і відклади. Геологічні науки.

Зв'язок корисних копалин з тектонічними структурами та геологічними відкладами. Геологічні карти. Давній та сучасний рельєф суші та дна океанів.

Тема № 8. Морфологічні структури. Розвиток рельєфу.

Гляціальний, мерзлотний, ерозійний, флювіальний, еоловий рельєф і характерні для нього форми. Гіпсографічна крива. Структурна основа рельєфу Європи і України. Геоморфологічні науки.

Модуль 2.

Тема № 9. Атмосфера – газова оболонка Землі.

Утворення та розвиток атмосфери. Склад атмосфери. Вертикальна будова атмосфери. Оптичні властивості атмосфери. Перетворення сонячної радіації в атмосфері. Розподіл сонячної радіації на поверхні Землі. Альbedo. Радіаційний баланс та його складові. Тепловий баланс атмосфери. Теплові пояси Землі. Теплопередача в атмосфері.

Тема № 10. Баричне поле Землі. Схема планетарної циркуляції атмосфери.

Горизонтальна будова атмосфери. Центри дії атмосфери. Повітряні маси і фронти. Динаміка атмосферних мас. Вітер. Хмари. Загальний розподіл хмарності та опадів. Погода і клімат на рівнині і у горах. Метеорологічні спостереження. Науки про атмосферу. Взаємодія атмосфери з іншими оболонками Землі.

Тема № 11. Гідросфера. Океаносфера, походження океанів.

Об'єм і структура гідросфери. Розподіл суші і морів на Землі. Водний баланс Землі. Світовий океан. Океанічні течії, водні маси. Глобальний розподіл температури і солоності води в океанах. Лід в океанах. Хвилі в океанах. Сейші, цунамі.

Тема № 12. Води суші. Ріки, озера, болота. Підземні води. Льодовики, сніговий покрив, багаторічна мерзлота.

Кругообіг води на Землі. Річки, їх морфометричні характеристики. Хіоносфера, снігова лінія. Взаємодія гідросфери з іншими геосферами. Гідрологічні науки.

Тема №13. Біосфера. Поширення життя на Землі.

Формування біосфери. Рослинний світ, тваринний світ. Розподіл живої речовини у географічній оболонці Землі. Групування і угруповання організмів. Ценози і ареали. Біогеоценози, біотопи, екосистеми. Біологічний кругообіг органічної речовини у природі. Органогенні геологічні відклади. Біогеографічні карти.

Основні біологічні науки. Роботи В.І. Вернадського.

Тема №14. Географічна оболонка Землі і її структурні частини.

Розвиток географічної оболонки Землі (ГОЗ). Основні закономірності географічної оболонки; диференціація географічної оболонки; територіальні і аквальні природні комплекси; співвідношення понять географічна оболонка і біосфера. Ґрунтовий покрив Землі – продукт розвитку географічної оболонки. Антропогенні конструктивні та деструктивні зміни в ГОЗ.

Тема №15. Ландшафтна оболонка Землі.

Ландшафтні компоненти і елементи, класифікація ландшафтів. Організація, функціонування і самоорганізація природних систем регіонального та локального рівнів. Ландшафтознавчі науки.

Тема №16. Географічна зональність. Азональність.

Географічні пояси. Природні зони Землі. Характеристика природних зон за типовим планом. Азональність та її причини. Висотна поясність.

Тема №17-18. Ноосфера. Соціосфера.

Поняття про ноосферу. Роль В.І. Вернадського у вченні про ноосферу. Людство у географічному просторі. Природні та антропогенні катастрофи. Екологічні і геополітичні проблеми України. Геоекологічний моніторинг. Природоохоронні території.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>денна</i>					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Вступ до загального землезнавства. Система географічних наук.	9	2	2			5
Тема 2. Будова Всесвіту. Земля у Сонячній системі.	8	2	2			4
Тема 3. Фігура Землі і її розміри. Рух Землі і його географічні наслідки.	10	2	2			6
Тема 4. Гравітаційне поле Землі. Геомагнітне поле Землі.	9	2	2			5
Тема 5. Геосферна будова Землі.	11	4	2			5
Тема 6. Літосфера. Будова і розвиток земної кори.	8	2	2			4
Тема 7. Геологічні формації і відклади. Геологічні науки.	8	2	2			4
Тема 8. Морфологічні структури. Розвиток рельєфу.	7	2	1			4
Модульна контрольна робота	1		1			
Разом за модуль	71	18	16			37
Модуль 2						
Тема 9. Атмосфера – газова оболонка Землі.	8	2	2			4
Тема 10. Баричне поле Землі. Схема планетарної циркуляції атмосфери.	9	2	2			5
Тема 11. Гідросфера. Океаносфера, походження	8	2	2			4

океанів.					
Тема 12. Води суші. Ріки, озера, болота. Підземні води. Льодовики, сніговий покрив, багаторічна мерзлота.	9	2	2		5
Тема 13. Біосфера. Поширення життя на Землі.	8	2	2		4
Тема 14. Географічна оболонка Землі і її структурні частини.	8	4	2		4
Тема 15. Ландшафтна оболонка Землі.	8	2	2		4
Тема №16. Географічна зональність. Азональність	8	2	2		4
Тема 17-18. Ноосфера. Соціосфера.	10	4	1		5
Модульна контрольна робота	1		1		
Разом за модуль	79	22	18		39
Разом за семестр	150	40	34		76

заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>заочна</i>					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
Тема 1. Вступ до загального землезнавства. Система географічних наук.	9	1				8
Тема 2. Будова Всесвіту. Земля у Сонячній системі.	8	1				7
Тема 3. Фігура Землі і її розміри. Рух Землі і його географічні наслідки.	10,5	1,5	1			8
Тема 4. Гравітаційне поле Землі. Геомагнітне поле Землі.	8	1				7
Тема 5. Геосферна будова Землі.	9,5	1,5				8
Тема 6. Літосфера. Будова і розвиток земної кори.	9	1	1			7
Тема 7. Геологічні формації і відклади. Геологічні науки.	8	1				7
Тема 8. Морфологічні структури. Розвиток рельєфу.	8	1				7
Тема 9. Атмосфера – газова оболонка Землі.	9	1				8
Тема 10. Баричне поле Землі. Схема планетарної циркуляції атмосфери.	8	1				7
Тема 11. Гідросфера. Океаносфера, походження океанів.	9	1				8
Тема 12. Води суші. Ріки, озера, болота. Підземні води. Льодовики, сніговий покрив, багаторічна мерзлота.	10	1	1			8
Тема 13. Біосфера. Поширення життя на Землі.	8	1				7
Тема 14. Географічна оболонка Землі і її структурні частини.	10	1	1			8
Тема 15. Ландшафтна оболонка Землі.	8	1				7
Тема №16. Географічна зональність. Азональність	9	1				8
Тема 17-18. Ноосфера. Соціосфера.	9	1				8

Разом за семестр	150	18	4	128
-------------------------	-----	----	---	-----

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Географічні карти, атласи, довідники і словники. Правила роботи з ними. Розв'язування задач.	2	1
2.	Побудова комплексного географічного профілю. Інструктивні настанови. Отримання завдань. Вивчення географічної номенклатури.	4	1
3.	Земля у всесвіті. Характерні пункти орбіти Землі. Вивчення географічної номенклатури.	2	
4.	Вирішення задач на визначення місцевого та поясного часу. Вивчення географічної номенклатури.	2	
5.	Час сходу та заходу Сонця. Тривалість дня. Розв'язування задач.	2	
6.	Визначення дальності видимого горизонту. Розв'язування задач. Побудова графіку. Вивчення географічної номенклатури.	2	
7.	Аналіз тектонічної карти світу. Нанесення тектонічної будови на лінію фізико – географічного профілю.	4	
8.	Аналіз фізичної карти світу. Встановлення залежності розміщення великих форм рельєфу від тектонічної будови.	2	1
9.	Аналіз кліматичної карти світу. Нанесення кліматичних елементів на лінію фізико – географічного профілю. Вивчення географічної номенклатури.	4	
10.	Розв'язування задач з використанням температурних і баричних градієнтів та ступенів. Вивчення географічної номенклатури.	2	
11.	Аналіз карти «Географічні пояси та природні зони світу». Характеристика природних зон за картами атласу.	2	
12.	Робота з фізико – географічним профілем. Нанесення географічних поясів та природних зон на лінію профілю.	2	
13.	Аналіз фізико – географічного профілю. Встановлення взаємозв'язків між компонентами природи по лінії профілю. Захист робіт.	4	1
Разом		34	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Історія пізнання Землі.	3	3
2.	Видатні українські географи.	2	3
3.	Сучасні географічні дослідження.	2	3
4.	Орбітальний рух Землі і календар.	3	3
5.	Характеристика планет Сонячної системи.	3	3
6.	Сейсмічні пояси Землі.	2	3
7.	Вплив рельєфу на умови життя та господарську діяльність людини.	2	3
8.	Коливання і зміни клімату.	2	3
9.	Льодовики, їх типи і географічне поширення. Багаторічна мерзлота.	2	3

10.	Проблеми охорони біосфери. Природоохоронні території.	2	3
11.	Глобальні екологічні проблеми.	2	3
12.	Вивчення географічної номенклатури за заданою тематикою.	16	20
13.	Побудова та аналіз фізико-географічного профілю по лінії заданого меридіану.	17	20
14.	Підготовка до практичних робіт, модульних контрольних та іспиту.	19	58
	Разом	76	128

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В процесі вивчення дисципліни «Загальне землезнавство» використовується наявне обладнання кафедри, зокрема: географічні карти, атласи, довідники, схеми, таблиці, а також мультимедійні пристрої.

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MS Office 2010, MS Windows 10), система електронного навчання Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>, електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Загальне землезнавство. Практикум. За ред. Кулаковської М. Ю. і Шкрябія П. Ю. Київ: Вища школа, 1981. –247с.
2. Олійник Я.Б., Федорищак Р.П., Шищенко П.Г. Загальне землезнавство Підручник. - К.: Знання-Прес, 2008. - 342 с.
3. Федорищак Р.П. Загальне землезнавство. – К.: Вища школа, 1995. – 223 с.
4. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Загальне землезнавство» (для здобувачів заочної форми навчання спеціальностей 014.07 Середня освіта (Географія) та 106 Географія) / укл.: Карабінюк М. М., Мельничук В. П. Ужгород: ПП Данило С. І., 2022. 32 с.

Допоміжна література

1. Коротун І. М. Основи загального землезнавства. Рівне: 1999. –308с.
2. Медина В. С. Основи загального землезнавства. Київ: Вища школа, 1974. –232с.
3. Медина В. С. Загальна фізична географія. Київ: Радянська школа, 1974. –214с.
4. Пархоменко О.Г. Практикум із загального землезнавства. Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, 2024. 66 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <https://pidruchniki.com/>
2. <https://textbook.com.ua/geografiya/1473445587>
3. <http://geografica.net.ua/>